

Lakivaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämismääräystä ja säilyttämismääräystä koskevaksi lainsäädännöksi (HE 175/2025 vp): Asia on saapunut lakivaliokuntaan mietinnön antamista varten. Asia on lisäksi lähetetty perustuslakivaliokuntaan, hallintovaliokuntaan ja liikenne- ja viestintävaliokuntaan lausunnon antamista varten.

Lausunnot

Asiasta on annettu seuraavat lausunnot:

- liikenne- ja viestintävaliokunta LiVL 2/2026 vp
- hallintovaliokunta HaVL 4/2026 vp
- perustuslakivaliokunta PeVL 10/2026 vp

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- lainsäädäntöneuvos Joni Korpinen, oikeusministeriö
- erityisasiantuntija Virpi Laukkanen, oikeusministeriö
- suunnittelija Essi Kuitunen, oikeusministeriö
- neuvotteleva virkamies Katariina Simonen, sisäministeriö
- erityisasiantuntija Pauliina Penttilä, liikenne- ja viestintäministeriö
- esittelijäneuvos Heini Färkkilä, eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia
- käräjätuomari Anu Juho, Helsingin kärjäoikeus
- valtiosyyttäjä Tuuli Eerolainen, Syyttäjälaitos
- poliisitarkastaja Kimmo Ulkuniemi, Poliisihallitus
- rikostarkastaja Anu Jaakkola, keskusrikospoliisi
- lakimies Mikaela Nurkki, Liikenne- ja viestintävirasto
- lakimies Janne Hälinen, FiCom ry
- asianajaja Pekka Ylikoski, Suomen Asianajajat
- professori Sakari Melander

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- korkein oikeus

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

- Helsingin hovioikeus
- Tuomioistuinvirasto
- Oikeusrekisterikeskus
- Elinkeinoelämän keskusliitto ry
- professori Olli Mäenpää

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä ja laki nimettyjen toimipaikkojen nimeämistä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevasta yhdenmukaistetusta säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annettua lakia.

Esityksen tarkoituksena on antaa sähköisten todisteiden rajat ylittävää hankkimista koskevaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta täydentävät säännökset ja panna täytäntöön menettelyä koskeva direktiivi.

Esityksen mukaan eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antamiseksi toimivaltaisia viranomaisia Suomessa olisivat pääsääntöisesti esitutkintaviranomaiset. Syyttäjä tai tuomioistuin vahvistaisi määräykset. Suomeen tulevien määräysten täytäntöönpanomenettelyssä toimivaltainen viranomainen olisi pääsääntöisesti poliisi, mutta myös oikeusviranomaisten läsnäolo menettelyssä olisi tarvittavilta osin varmistettu. Seuraamusten määräämisen osalta toimivaltainen viranomainen olisi Poliisihallitukseen perustettava seuraamuskollegio.

Esityksen mukaan unionissa palveluita tarjoavan palveluntarjoajan, joka on Suomeen sijoittautunut tai tarjoaa palveluita Suomessa olisi nimettävä toimipaikka tai laillinen edustaja. Direktiivin mukaisena keskusviranomaisena toimisi Liikenne- ja viestintävirasto, joka vastaisi myös seuraamusmaksun määräämisestä.

Lisäksi sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin lisättäisiin uusia seuraamusmaksuja.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan asetusta täydentävien säännösten osalta 18.8.2026 ja direktiivin täytäntöönpanon osalta 18.2.2026 samanaikaisesti, kun mainittuja EU-säädöksiä aletaan soveltaa.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Hallituksen esityksessä ehdotetaan lainsäädäntöä, joka koskee sähköisten todisteiden rajat ylittävää hankkimista, esimerkiksi eurooppalaista sähköisten todisteiden esittämistä ja

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

säilyttämismääräystä. Kyse on asiaa koskevan EU-asetuksen (EU) 2023/1543 kansallisen liikkumavaran piiriin kuuluvasta täydentävästä lainsäädännöstä ja asiaa koskevan direktiivin (EU) 2023/1544 kansallisesta täytäntöönpanosta. Asetus yhdessä direktiivin kanssa muodostavat uudenlaisen menettelyn rajat ylittävän sähköisen todistusaineiston hankkimiseksi.

Lainsäädäntökokonaisuuden tarkoituksena on tehostaa ja nopeuttaa toimivaltaisten viranomaisten rajat ylittävää pääsyä sähköiseen todistusaineistoon. Asetuksen mukainen menettely perustuu pääosin suoran yhteydenpidon malliin soveltamisalaa kuuluvien yksityisten palveluntarjoajien kanssa.

Esityksen 1. lakiehdotuksella ehdotetaan annettavaksi asetusta täydentävät kansalliset säännökset. Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antamiseksi esityksessä ehdotetaan toimivaltaisiksi viranomaisiksi Suomessa pääsääntöisesti esitutkintaviranomaisia. Ehdotuksen mukaan syyttäjä tai tuomioistuin vahvistaa määräykset tietoluokasta riippuen. Asetuksen edellytyksenä on, että muiden kuin oikeusviranomaisten osalta määräyksien antaminen edellyttää syyttäjän tai tuomioistuimen vahvistuksen. Suomeen tulevien määräysten täytäntöönpanomenettelyssä toimivaltainen viranomainen olisi pääsääntöisesti poliisi, mutta ehdotuksen mukaan oikeusviranomaisten osallistuminen menettelyyn olisi varmistettu tarvittavilta osin.

Esityksen 2. lakiehdotuksella ehdotetaan säädettäväksi palveluntarjoajille kuuluvista direktiivin mukaisista velvoitteista ja vastuista, jotka varmistavat muun ohella asetuksessa säädetyn menettelyn mukaisen yhteistyön toimivaltaisten viranomaisten kanssa sähköisten todisteiden hankkimiseksi rajat ylittävästi. Direktiivin mukaiseksi keskusviranomaiseksi Suomessa ehdotetaan Liikenne- ja viestintävirasto Traficomia. Keskusviranomainen muun muassa varmistaisi, että direktiiviä sovelletaan johdonmukaisella ja oikeasuhtaisella tavalla.

Sakon täytäntöönpanoa koskevaan lakiin lisätään esityksen mukaan 1. ja 2. lakiehdotuksessa tarkoitetut seuraamusmaksut (3. lakiehdotus).

Perustuslakivaliokunta on antanut esityksestä lausunnon (PeVL 10/2026 vp). Myös hallintovaliokunta sekä liikenne- ja viestintävaliokunta ovat antaneet esityksestä lausunnot (HaVL 4/2026 vp ja LiVL 2/2026 vp). Lakivaliokunta käsittelee valiokuntien lausunnoissaan esiin nostamia seikkoja jäljempänä.

Lakivaliokunta on asetuksen neuvotteluvaiheessa pitänyt ongelmallisena eräitä asetuksessa omaksuttuja perusratkaisuja liittyen palveluntarjoajan asemaan (ks. LaVL 16/2018 vp, LaVL 29/2018 vp ja LaVL 2/2021 vp). Nyt käsiteltävässä esityksessä on asetuksen osalta kuitenkin kyse jo hyväksytyistä ja suoraan sovellettavasta asetusta täydentävästä kansallisesta sääntelystä. Lakivaliokunta toteaa, että teknologinen kehitys on muuttanut rikollisuuden muotoja ja vaikuttanut samalla merkittävästi rikosten selvittämismahdollisuuksiin. Valiokunta pitää tärkeänä sääntelykokonaisuuden mukaisen sähköisten todisteiden rajat ylittävän hankkimismenettelyn nopeutumista ja tehostumista muuttuneessa toimintaympäristössä. Valiokunta pitää myös esityksen sisältämää kansallista ratkaisua toimivaltaisista viranomaisista ja niiden tehtävistä tarkoituksenmukaisena ja perusteltuna.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

Hallituksen esityksen ja saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa esitykseen sisältyvien lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomioin ja muutosehdotuksin.

Täytäntöönpanotapa

Hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksessa on kyse direktiivin täytäntöönpanosta niin sanotulla sekamuotoisella täytäntöönpanolailla, jolloin direktiivin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset säädetään lakina noudatettaviksi, minkä lisäksi täytäntöönpanolaki sisältää tiettyjä asiasisältöisiä säännöksiä.

Hallituksen esityksessä (HE, s. 100—101) on perusteltu direktiivin täytäntöönpanotapaa. Esityksessä valittu sekamuotoinen täytäntöönpanotapa on sen mukaan arvioitu perustelluksi ottaen huomioon direktiivin tarkoitus ja sen säännösten yksityiskohtaisuus. Hallituksen esitystä ja saamaansa selvitystä arvoituaan lakivaliokunta pitää esityksessä omaksuttua täytäntöönpanotapaa tässä yhteydessä mahdollisena. Valiokunta kuitenkin muistuttaa, että se on katsonut, että sekamuotoinen täytäntöönpanotapa saattaa näyttäytyä lain soveltajan kannalta vaikeaselkoisena. Valiokunta on myös useasti todennut, että sekamuotoista täytäntöönpanotapaa tulee käyttää vain harkitusti (LaVM 7/2010 vp, LaVM 4/2011 vp, LaVM 10/2012 vp ja LaVM 7/2017 vp). Valiokunta onkin korostanut, että pääsääntönä tulisi olla sellaisen asiasisältöisen täytäntöönpanomenetelmän käyttö, joka paremmin turvaa sen, että tärkeällä tavalla prosessuaalisiin oikeuksiin vaikuttava lainsäädäntö ilmenee suoraan kansallisesta lain säädännöstä, ja että sekamuotoiseen täytäntöönpanotapaan direktiivien osalta on syytä turvautua vain harkitusti (LaVM 7/2017 vp, s. 3). Myös perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 10/2026 vp, s. 4—5) kiinnittänyt huomiota täytäntöönpanotapaan ja tuonut esiin muun muassa sen, että perustuslakivaliokunta on korostanut asiasisältöisen voimaansaattamistavan ensisijaisuutta ja suhtautunut varauksellisesti sekamuotoisen täytäntöönpanotavan käyttämiseen.

Seuraamusmaksuääntely

Seuraamusmaksujen rahamäärä ja seuraamusmaksun määräävät tahot. Esitys sisältää seuraamusmaksuääntelyn sekä asetuksen että direktiivin osalta. Esityksen 1. lakiehdotuksen mukaisesti asetuksessa tarkoitettujen seuraamusten määräämisestä vastaisi Poliisihallitukseen perustettava seuraamuskollegio. Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 1 000 euroa ja enintään kaksi prosenttia palveluntarjoajan edellisen tilikauden maailmanlaajuisesta vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 500 ja enintään 10 000 euroa.

Esityksen 2. lakiehdotuksen mukaan direktiivissä tarkoitettujen seuraamusten määräämisestä vastaisi Liikenne- ja viestintävirasto. Palveluntarjoajalle määrättävä seuraamusmaksu olisi vähintään 1 000 ja enintään 100 000 euroa.

Perustuslakivaliokunta kiinnittää esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 10/2026 vp, s. 3—4) huomiota siihen, että seuraamusmaksun suuruutta ei määritellä direktiivissä. Sen sijaan 2. lakiehdotuksen 6 §:n 2 momentin mukaan se olisi määrältään vähintään 1 000 euroa ja enintään

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

100 000 euroa. Se voitaisiin määrätä palveluntarjoajalle, joka voi direktiivin määritelmäsäännöksen mukaan olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Perustuslakivaliokunnan mielestä ainakin siltä osin kuin enintään 100 000 euron suuruinen seuraamusmaksu voitaisiin määrätä luonnolliselle henkilölle, ehdotettua seuraamusmaksua voidaan pitää sanktioluonteisena seuraamuksena verraten ankarana.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan direktiivin soveltamisalaan kuuluva palveluntarjoaja tai laillinen edustaja voi olla luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö (2(1) ja 2(6) artikla). Direktiivin resitaalin 8 mukaan velvoitetta nimetä nimetty toimipaikka tai nimittää laillinen edustaja olisi sovellettava palveluntarjoajiin, jotka tarjoavat palveluja unionissa eli yhdessä tai useammassa jäsenvaltiossa. Direktiivin soveltamisalan ulkopuolelle olisi jätettävä tilanteet, joissa palveluntarjoaja on sijoittautunut jonkin jäsenvaltion alueelle ja tarjoaa palveluja yksinomaan kyseisen jäsenvaltion alueella. Lisäksi seuraamussääntelyn piiriin kuuluvan 3 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtien mukaiset velvollisuudet koskevat sellaisia palveluntarjoajia, joilla on oikeushenkilöllisyys (velvollisuus nimetä nimetty toimipaikka tai nimittää laillinen edustaja), joskin oikeushenkilöllisyyttä ei mainita 1 kohdan c alakohdassa. Lisäksi 3 artiklan 5 kohdassa säädetään sekä nimetyn toimipaikan tai laillisen edustajan että palveluntarjoajan yhteisvastuullisuudesta. Edelleen 4 artiklan velvollisuudet ilmoituksista ja kielistä koskevat palveluntarjoajia.

Toisin sanoen direktiivin ja sitä koskevan 2. lakiehdotuksen seuraamusmaksusääntely kohdistuu käytännössä palveluntarjoajiin, jotka ovat oikeushenkilöitä. Saadun selvityksen mukaan epätodennäköisenä, joskin teoreettisesti mahdollisena, pidetään tilannetta, jossa direktiivin mukainen seuraamusmaksu kohdistuisi palveluntarjoajaan, joka on luonnollinen henkilö. Toisaalta näissäkin tilanteissa sovellettavaksi tulisi 2. lakiehdotuksen 6 ja 7 § koskien seuraamusmaksun suuruuden arviointia ja seuraamusmaksun määräämättä jättämistä. Esimerkiksi seuraamusmaksu voitaisiin kokonaan jättää määräämättä, jos sen määräämistä olisi pidettävä ilmeisen kohtuuttomana. Toisaalta ehdotettu seuraamusmaksun vähimmäis- ja enimmäismäärä (1 000—100 000 euroa) mahdollistaa niin ikään erilaisten palveluntarjoajien huomioon ottamisen seuraamusmaksun määräämisessä.

Lakivaliokunta katsoo, että 2. lakiehdotuksessa ehdotettu seuraamusmaksun enimmäismäärä on melko korkea siltä osin kuin se voitaisiin määrätä luonnolliselle henkilölle. Edellä selostetun sekä saamansa selvityksen valossa valiokunta pitää kuitenkin enimmäismäärää tässä yhteydessä hyväksyttävänä.

Hallituksen esityksen 2. lakiehdotuksen 5 §:ssä tarkoitetun seuraamusmaksun määrää Liikenne- ja viestintävirasto. Seuraamusmaksu voi olla 2. lakiehdotuksen 6 §:n mukaan suuruudeltaan vähintään 1 000 ja enintään 100 000 euroa. Perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 10/2026 vp, s. 4) tuonut esiin, että Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 7 a §:n mukaan Liikenne- ja viestintävirastossa on seuraamuskollegio, joka tehtävänä on säännöksen 1 momentin mukaan määrätä viraston toimivaltaan kuuluva seuraamusmaksu silloin, kun se on suuruudeltaan yli 100 000 euroa. Edellä todetusta seuraa, että 2. lakiehdotuksessa tarkoitetut seuraamusmaksut määrätään aina muutoin kuin monijäsenisen toimielimen toimesta.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että se on toisessa sääntely-yhteydessä hiljattain todennut, että seuraamusmaksusääntelyn poikkeuksellinen vaikeaselkoisuus lisää tarvetta käsitellä monijäsenisessä toimielimessä seuraamusmaksuja koskevia asioita laajemmin kuin 100 000 euron ylittäviä seuraamusmaksuja koskevin osin (PeVL 33/2025 vp, 18 kappale). Perustuslakivaliokunnan mielestä käsiteltävänä olevan esityksen sisältämä 2. lakiehdotus ei sinänsä ole poikkeuksellisen vaikeaselkoinen, mutta e-evidence-sääntelykokonaisuus muodostaa monimutkaisen ja vaikeaselkoisen kokonaisuuden. Lisäksi on huomattava, että 1. lakiehdotuksessa tarkoitettujen seuraamusmaksut määrätään monijäsenisen toimielimen toimesta, vaikka ne käytännössä ovat suuruudeltaan samanlaisia. Perustuslakivaliokunnan mielestä lakivaliokunnan on vielä syytä arvioida, tulisiko myös 2. lakiehdotuksen sisältämät seuraamusmaksut joko kokonaan tai ainakin joiltakin osin siirtää Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 7 a §:ssä tarkoitettujen seuraamuskollegion ratkaisutoimivaltaan kuuluviksi.

Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että perustuslakivaliokunnan lausunnossakin todetuin tavoin esityksen sisältämä 2. lakiehdotus ei ole poikkeuksellisen vaikeaselkoinen. Monimutkaisuuden ja vaikeaselkoisuuden voi katsoa muodostuvan suhteessa e-evidence-asetukseen ja siten sääntelyyn kokonaisuutena. Tältä osin on kiinnitettävä huomiota siihen, että asetusta ja direktiiviä sekä niitä koskevia kansallisia sääntelyehdotuksia on myös arvioitava erikseen, erityisesti kun kyse on 2. lakiehdotuksen mukaisesta ja direktiivin edellyttämästä seuraamusmaksusääntelystä. E-evidence-asetuksessa ja -direktiivissä on kuitenkin kyse erillisistä ja sinänsä toisistaan riippumattomista sääntelyistä, joten niiden täydellinen rinnastaminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Tältä osin on erityisesti myös otettava huomioon se, että vaikka 1. lakiehdotuksessa tarkoitettujen seuraamusmaksut voivat sinänsä suuruudeltaan olla samanlaisia kuin 2. lakiehdotuksessa vähimmäismääränsä suhteen, 1. lakiehdotus mahdollistaa myös huomattavan suurien seuraamusmaksujen määräämisen, joka korostaa oikeusturvalle asetettuja vaatimuksia. Asetuksen ja 1. lakiehdotuksen 18 §:n mukaan oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu voi olla enintään kaksi prosenttia palveluntarjoajan edellisen tilikauden maailmanlaajuisesta vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta, ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu on enintään 10 000 euroa. Toisin sanoen liikevaihtoperusteinen seuraamusmaksu voi tapauskohtaisesti olla jopa useita miljoonia, kun taas 2. lakiehdotuksen 6 §:n mukaan palveluntarjoajalle määrättävä seuraamusmaksu voi olla enintään 100 000 euroa. Edellä todetun valossa, sekä ottaen huomioon, että mahdollinen vaikeaselkoisuus liittyy enemmän e-evidence-asetuksen mukaiseen sääntelyyn, on perusteltua, että juuri 1. lakiehdotuksessa tarkoitettujen seuraamusmaksun voi määrätä esityksessä ehdotetun mukaisesti seuraamuskollegio.

Ehdotettu sääntely 2. lakiehdotuksessa noudattaa aikaisempaa linjaa siitä, että liikenne- ja viestintävirasto määrää sen toimivaltaan kuuluvia seuraamusmaksuja kollegiaalisessa menettelyssä vasta silloin, kun seuraamusmaksun suuruus on yli 100 000 euroa (Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 7 a §). Edellä mainitusti 2. lakiehdotuksen 6 §:n mukaan palveluntarjoajalle määrättävä seuraamusmaksu voi olla enintään 100 000 euroa. Saamansa selvityksen perusteella lakivaliokunta katsoo, että ehdotetun sääntelyn osalta ei ole erityisiä perusteita poiketa tästä linjasta. Toisenlainen ratkaisu edellyttäisi muutoksia myös voimassa olevaan Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 7 a §:ään. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan on myös syytä kiinnittää huomiota siihen, että 2. lakiehdotuksessa omaksuttu ratkaisu,

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

jonka mukaan seuraamusmaksun määräämistoimivaltaa ei hajauteta lisäksi monijäsenen toimielimen tehtäväksi, mahdollistaa myös seuraamusmaksukäytännön yhtenäisyyden parhaiten.

Edellä selostetun valossa lakivaliokunta katsoo, että 2. lakiehdotuksessa omaksuttu ratkaisu on hyväksyttävissä, eikä seuraamusmaksuja ole perusteltua kokonaan tai joiltakin osin siirtää Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 7 a §:ssä tarkoitetun seuraamuskollegion ratkaisutoimivaltaan kuuluviksi.

Seuraamuksen määrääminen vastaanottajalle. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan (PeVL 10/2026 vp, s. 4) kiinnittänyt huomiota 1. lakiehdotuksen 18 §:ään, jonka mukaan seuraamusmaksu asetuksen velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä voidaan määrätä vastaanottajalle. Perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan tarkoituksena on ollut, että vastaanottajalla tarkoitetaan e-evidence-asetuksen 7 artiklassa tarkoitettua eurooppalaisen esittämismääräyksen tai eurooppalaisen säilyttämismääräyksen vastaanottajaa, samoin kuin 1. lakiehdotuksen 10 §:n 1 momentissa. Perustuslakivaliokunnan mielestä sääntelyn selvytyden vuoksi asiasta saattaisi olla syytä nimenomaisesti säätää 10 §:n 1 momenttia vastaavasti myös 1. lakiehdotuksen 18 §:n 1 momentissa.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan tältä osin on syytä kiinnittää huomiota siihen, että asetuksen 15 artiklan mukaisesti määrättävien taloudellisten seuraamusten tulee olla enintään kaksi prosenttia palveluntarjoajan edellisen tilikauden maailmanlaajuisesta vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta. Seuraamusmaksu siten määrätään palveluntarjoajalle eikä niinkään välttämättä 7 artiklassa tarkoitetulle palveluntarjoajan nimetyille toimipaikalle tai lailliselle edustajalle, joskin ne toiminevat myös asetuksen seuraamusten kontekstissa ”vastaanottajina”. Myös hallituksen esityksen 18 §:ää koskevien perustelujen (HE, s. 153) mukaan vastaanottajalla tarkoitetaan asetuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaista palveluntarjoajaa, sitä edustavaa nimettyä toimipaikkaa tai tapauksen mukaan laillista edustajaa. Saadun selvityksen mukaan tältä osin asetus eroaa direktiivin mukaisesta seuraamusmaksusäätelystä, jossa kyse on palveluntarjoajan ja sitä edustavan nimetyn tahon yhteisvastuullisuudesta direktiivin mukaisten velvoitteiden täyttämisessä. Lisäksi läpi asetuksen puhutaan vastaanottajasta ilman tarkempaa viittausta nimenomaan 7 artiklaan. Saadun selvityksen mukaan mahdollisen tulkinnanvaraisuuden välttämiseksi ehdotettua 18 §:n 1 momenttia ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa lisäämällä siihen viittausta asetuksen 7 artiklaan.

Edellä selostetun valossa lakivaliokunta katsoo, että 1. lakiehdotuksen 18 § on edellä tarkoitetun kysymyksen osalta hyväksyttävissä hallituksen esityksessä ehdotetussa muodossa.

Seuraamusmaksusäätelyn täsmällisyys. Direktiivin täytäntöönpanoa koskevan 2. lakiehdotuksen 5 §:ssä säädetään palveluntarjoajalle määrättävästä seuraamusmaksusta. Säännöksen 2 kohdan mukaan seuraamusmaksu voidaan määrätä 3 §:n 5 tai 7 momentissa säädetyn velvollisuuden rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Lain 3 §:n 5 momentissa säädetään velvollisuudesta antaa nimetyille toimipaikoille ja laillisille edustajille tarvittavat valtuudet ja resurssit.

Perustuslakivaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa (PeVL 10/2026 vp) todennut, että vaikka perustuslain 8 §:ssä tarkoitetun rikosoikeudellisen laillisuusperiaatteen asettamat

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

sääntelyn täsmällisyyttä koskevat vaatimukset eivät sellaisenaan kohdistu hallinnollisten seuraamusten sääntelyyn, tarkkuuden yleistä vaatimusta ei voida tällaisen sääntelyn yhteydessä sivuuttaa. Perustuslakivaliokunta on todennut lausunnossaan, että se on vakiintuneesti korostanut, että siltä osin kuin Euroopan unionin lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset. Edelleen perustuslakivaliokunta toteaa, että hallituksen esityksen (HE, s. 175) ja muun perustuslakivaliokunnan saaman selvityksen mukaan seuraamusmaksujen tarkemman kansallisen täytäntöönpanon osalta direktiivi sisältää kansallista liikkumavaraa, eikä direktiivissä säädetä tarkemmin seuraamuslajeista (hallinnollinen seuraamus, hallinnollinen rangaistusluonteinen seuraamus vai rikosoikeudellinen seuraamus), seuraamusmaksun vähimmäis- tai enimmäismäärästä eikä seuraamuksen määräävästä viranomaisesta, menettelystä tai oikeusturvakeinoista, joten jäsenvaltioilla on suhteellisen paljon liikkumavaraa seuraamusten kansallisen täytäntöönpanon osalta.

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan, että 2. lakiehdotuksen 5 §:n säännösehdotuksen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulle unionissa palveluita tarjoavalle palveluntarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö 3 §:n 5 tai 7 momentissa säädetyn velvollisuuden antaa nimetyille toimipaikoilleen ja laillisille edustajilleen tarvittavat valtuudet ja resurssit. Perustuslakivaliokunnan mukaan EU-säädöksissä määriteltyjen tekojen ja laiminlyöntien sanktiointiin ei voi sisältyä avoimia kriteerejä. Perustuslakivaliokunnan mielestä sanamuoto ”tarvittavat valtuudet ja resurssit” ei täytä täsmällisyys- ja tarkkarajaisuusvaatimusta. Lausunnon mukaan lakivaliokunnan on muutettava tältä osin 2. lakiehdotusta. Tällainen muutos on edellytyksenä lain käsittelemiselle tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Lakivaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että direktiivin 5 artiklassa säädetään jäsenvaltioiden velvoitteesta suhteessa siihen, että niiden on säädettävä direktiivin 3 ja 4 artiklan nojalla annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava kaikki tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Tarvittavien ”valtuuksien ja resurssien” antamisen varmistamisesta säädetään 3 artiklan 4 kohdassa. Näin ollen seuraamussääntely on tarpeen direktiivin velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi. Hallituksen esityksessä (HE, s. 93—96) on arvioitu seuraamussääntelyyn liittyvä kansallista liikkumavaraa. Esityksestä ilmenevin tavoin (ks. myös HE, s. 176) esityksessä on päädytty ratkaisuun, jossa seuraamussääntelyssä on kyse hallinnollisesta rangaistusluonteisesta seuraamusmaksusta, eikä kriminalisoinneista. Lisäksi valiokunnan oikeusministeriöltä saaman selvityksen mukaan esimerkiksi uhkasakkotyypinen menettely ei välttämättä olisi riittävä direktiivin 5 artiklan velvoitteiden toteuttamiseksi.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan esityksen 2. lakiehdotuksen 3 §:n 5 momentin säännöskohtaisten perusteluiden (HE, s. 160—161) mukaan tarvittavien resurssien osalta on otettava huomioon esimerkiksi e-evidence-asetuksen mukainen sääntely määräajoista eurooppalaisten esittämisen- ja säilyttämismääräysten noudattamiseksi, ja tarvittavilla resursseilla siten tarkoitettaneen sitä, että nimetyt toimipaikat tai lailliset edustajat pystyvät järjestämään toimintansa niin, että ne pystyvät hoitamaan asetuksesta johtuvat velvoitteensa. Tämä voisi tarkoittaa esimerkiksi ympärivuorokautisen päivystysjärjestelmän järjestämistä päätöksien ja määräyksien vastaanottamiseksi ja niihin vastaamiseksi. Valtuuksien osalta kyse olisi siitä, että

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

nimetyllä toimipaikalla tai laillisella edustajalla olisi mahdollisuus noudattaa esimerkiksi eurooppalaisia esittämisen- ja säilyttämismääräyksiä. Viimeksi mainittu voi tarkoittaa esimerkiksi pääsyä määräyksen kohteena oleviin tietoihin tai keinoja, joilla nimetty toimipaikka tai laillinen edustaja voi tiedottaa määräyksistä palveluntarjoajalle niin, että ne voivat noudattaa määräyksiä asetuksen määräaikoja koskevan sääntelyn mukaisesti. Valtuus voi tarkoittaa myös sitä, että nimetyllä toimipaikalla tai laillisella edustajalla on tekninen pääsyoikeus ja -mahdollisuus määräysten kohteena oleviin tietoihin niin, että ne voivat toimia määräyksissä edellytetyllä tavalla.

Saadun selvityksen mukaan direktiivissä ei tarkemmin säädetä siitä, mitä tai minkälaisia nimettyjen toimipaikkojen tai laillisten edustajien resurssit ja valtuudet tulisivat olla eikä direktiivissä myöskään tarkemmin säädetä tarvittavien valtuuksien sisällöstä. Saadun selvityksen mukaan valtuuksien ja resurssien yleisiä reunaehtoja koskevaa tarkempaa sääntelyä ei myöskään sinänsä voi pitää tarkoituksenmukaisena, sillä tarvittavien valtuuksien ja resurssien arviointi on tapaus- ja palveluntarjoajakohtaista. Kaikille toimijoille samansisältöisten velvoitteiden asettaminen voisi osoittautua ongelmalliseksi juuri tapaus- ja palveluntarjoajakohtaisen arviointitarpeen näkökulmasta, esimerkiksi suhteessa suuriin monikansallisiin toimijoihin verrattuna pienempiin toimijoihin, jotka ovat päätyneet esimerkiksi yhdessä käyttämään tiettyä laillista edustajaa kulujen jakamiseksi.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan direktiivi velvoittaa jäsenvaltiot varmistamaan, että unionissa palveluita tarjoavat palveluntarjoajat nimeävät tai nimittävät yhden vastaanottajan (tapauksesta riippuen nimetyn toimipaikan tai laillisen edustajan) jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten antamien, todisteiden keräämistä rikosoikeudellisissa menettelyissä koskevien päätösten ja määräysten vastaanottamista, noudattamista ja täytäntöönpanoa varten (3 artikla). Vastaanottajan tehtävänä on — palveluntarjoajalta tehtäväksi saaneena — toimivaltaisten viranomaisten määräysten vastaanottaminen, noudattaminen ja täytäntöönpano. Palveluntarjoajien moninaisuuden vuoksi tarkempi vastaanottajan toiminnan organisointi on jätetty palveluntarjoajan harkintaan, joskin eräänä harkintavallan rajoitteena tai ohjaavana tekijänä on tehtävän edellyttämien valtuuksien ja resurssien antaminen vastaanottajalle (3 artiklan 4 kohta). Saadun selvityksen mukaan valtuuksia ja resursseja koskeva velvollisuus on kuitenkin selvä: vastaanottajan toiminta tulee olla organisoitu tavalla, että esimerkiksi asetuksessa tarkemmin säädetty yhteistyö sähköisten todisteiden hankkimiseksi on mahdollista.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa esitetyn säätämisyjärjestystä koskevan seikan huomioimiseksi lakivaliokunta katsoo oikeusministeriöltä saadun selvityksen perusteella, että esityksessä ehdotettua sääntelyä on tarpeen ja mahdollista täsmentää 2. lakiehdotuksen 3 §:n 5 momentin ja 5 §:n osalta.

Lakivaliokunta ehdottaa ensinnäkin, että 2. lakiehdotuksen 3 §:n 5 momenttia tarkennetaan kuulumaan siten, että Suomeen sijoittautuneen palveluntarjoajan tai Suomessa palveluita tarjoavan palveluntarjoajan on annettava niitä edustaville nimetyille toimipaikoille tai laillisille edustajille sellaiset nimetyinä toimipaikkana tai laillisena edustajana toimimiseksi edellytetyt valtuudet ja resurssit, jotta ne voivat noudattaa niiden vastaanottamia direktiivin 1 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvia päätöksiä ja määräyksiä. Lisäksi Suomeen sijoittautuneilla nimetyillä toimipaikoilla tai Suomessa asuvilla laillisilla edustajilla on oltava vastaavanlaiset

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

tehtävän edellyttämät valtuudet ja resurssit edustamansa palveluntarjoajan toimesta päätösten ja määräysten noudattamiseksi.

Lisäksi on huomioitava, että perustuslakivaliokunnan säätämisyjärjestystä koskeva huomio koskee 2. lakiehdotuksen 5 §:n 2 kohtaa. Edellä täsmennettäväksi ehdotettu 3 §:n 5 momentti sisältää tarkemmin sanktioitavan velvoitteen aineelliset edellytykset, joihin 5 §:ssä viitataan. Tästä huolimatta myös 5 §:n 2 kohtaa on tarpeen täsmentää ottaen huomioon edellä ehdotetut täsmennykset 3 §:n 5 momenttiin, joskin 5 §:n 2 kohdan luonne viittaussäännöksenä ei muutu. Tämän vuoksi lakivaliokunta ehdottaa, että 2. lakiehdotuksen 5 §:n 2 kohtaa muutetaan siten, että tarvittavien valtuuksien ja resurssien sijasta kyse on tehtävän edellyttämistä valtuuksista ja resursseista.

Edelleen riittävän täsmällisyyden edistämiseksi lakivaliokunta ehdottaa 2. lakiehdotuksen 5 §:ään uutta 2 momenttia, jonka mukaan seuraamusmaksua 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun velvollisuuden rikkomisesta tai laiminlyönnistä ei kuitenkaan saa määrätä ennen kuin palveluntarjoajalle on huomautuksella annettu mahdollisuus korjata rikkomus tai laiminlyönti.

Lakivaliokunnan arvion mukaan edellä esitetyt muutokset kokonaisuutena tarkentavat sääntelyä siten, että perustuslakivaliokunnan 2. lakiehdotuksen 5 §:ää koskeva valtiosääntöoikeudellinen huomautus on otettu asianmukaisesti huomioon. Edellä esitetyt muutokset selostetaan tarkemmin myös yksityiskohtaisissa perusteluissa.

Henkilötietojen käsittelyaika

Hallintovaliokunta tuo esityksestä antamassaan lausunnossa (HaVL 4/2026 vp, s. 3) esiin, että hallituksen esityksestä ei käy ilmi henkilötietojen käsittelyaikaa silloin, kun seuraamuskollegio tai keskusviranomaisen käsittelevät henkilötietoja nyt esitettyihin tarkoituksiin. Lausunnossaan hallintovaliokunta esittää, että lakivaliokunta vielä arvioi esityksen selkeyttämistä siten, että laissa määritellään käsiteltävien henkilötietojen säilytysaika tai että laissa viitataan poistoajan määrittävään lainsäädäntöön, asetukseen tai direktiiviin.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan seuraamuskollegion ja keskusviranomaisen henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tietosuojan yleislainsäädäntöä, eli EU:n yleistä tietosuojasetusta (EU) 2016/679 ja asetusta täydentävää kansallista tietosuojalakia (1050/2018). Yleinen tietosuojasetus on suoraan sovellettavaa oikeutta. Asetuksen mukaan henkilötietoja tulee käsitellä 5 artiklassa säädettyjen henkilötietojen käsittelyä koskevien periaatteiden mukaisesti. Käsittelyssä tulee huomioida muun muassa tietojen minimoinnin periaate (5 artiklan 1 kohdan c alakohta), jonka mukaan henkilötietojen on oltava asianmukaisia ja olennaisia ja rajoitettuja siihen, mikä on tarpeellista suhteessa niihin tarkoituksiin, joita varten niitä käsitellään sekä säilytyksen rajoittamisen periaate (5 artiklan 1 kohdan e alakohta) jonka mukaan henkilötiedot voidaan säilyttää muodossa, josta rekisteröity on tunnistettavissa ainoastaan niin kauan kuin on tarpeen tietojenkäsittelyn tarkoitusten toteuttamista varten. Tietosuojalain 4 §:n 2 kohdan mukaan henkilötietoja voidaan käsitellä viranomaisen yleiseen etuun liittyvän tehtävän suorittamiseksi, mikäli kyseinen käsittely on tarpeen ja oikeasuhtaista viranomaisen toiminnassa.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

Kyseisessä oikeasuhtaisuutta koskevassa arvioinnissa tulee huomioida erityisesti yleisen tietosuoja-asetuksen käsittelyä koskevat periaatteet, kuten tietojen minimoinnin ja säilytyksen rajoittamisen periaatteet (ks. HE 9/2018 vp, s. 79). Edelleen tietosuojalain 7 §:ssä sallitaan myös yleisen tietosuoja-asetuksen 10 artiklassa tarkoitettujen rikostuomioihin ja rikoksiin tai niihin liittyviin turvaamistoimiin liittyvien henkilötietojen käsittely, kun käsittely johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä. Kyseisten rikostuomioihin ja rikoksiin liittyvien henkilötietojen käsittelyssä tulee noudattaa lisäksi tietosuojalain 6 §:n 2 momentissa säädettyjä erityisiä suojatoimenpiteitä, joilla varmistetaan muun muassa henkilötietojen käsittelyn minimointia, eheyttä, luottamuksellisuutta ja tietoturvallisuutta.

Saadun selvityksen mukaan yleistä tietosuoja-asetusta tarkentava kansallinen lainsäädäntö on mahdollista vain silloin, kun tietosuoja-asetus jättää jäsenvaltioille nimenomaisesti kansallista sääntelyliikkumavaraa. Kansallinen liikkumavara ei eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta velvoita jäsenvaltioita säätämään tietosuoja-asetusta täydentävää tai täsmentävää kansallista lainsäädäntöä, vaan asiasta päättäminen on jätetty kansallisen lainsäätäjän harkintaan. Koska asetusta on suoraan sovellettava ja yksityiskohtainen säädös, kansallisen liikkumavaran käyttöön on perustuslakivaliokunnan lausuntokäytäntö huomioduttava pidättyvästi ja rajattava kansallinen erityissääntely välttämättömään. Perustuslakivaliokunnan mukaan on lähtökohtaisesti riittävää perustuslain 10 §:n 1 momentin kannalta, että sääntely täyttää yleisessä tietosuoja-asetuksessa asetetut vaatimukset. Perustuslakivaliokunnan mukaan henkilötietojen suoja tulee turvata ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja kansallisen tietosuojalain nojalla. Kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee siten suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen vain välttämättömään tietosuoja-asetuksen salliman liikkumavaran puitteissa. Perustuslakivaliokunnan mukaan on kuitenkin selvää, että erityissääntelyn tarvetta on arvioitava myös asetuksenkin edellyttämän riskiperusteisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelystä aiheutuviin uhkiin ja riskeihin. Mitä suurempi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely (PeVL 14/2018 vp, s. 4–5). Vastaavasti, mitä vähäisempi riski käsittelystä aiheutuu, sitä perustellumpaa on pitäytyä yleissääntelyssä. Edellä mainitussa perustuslakivaliokunnan lausunnossa ilmaistun perustuslakivaliokunnan käsityksen mukaan tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely mahdollistaa myös viranomaistoiminnan sääntelyn osalta nykyistä kansallista sääntelymallia huomattavasti yleisemmän, henkilötietojen suoja ja käsittelyn perusteita sääntelevän lakitasoisen sääntelyn.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan henkilötietojen säilytysajasta ei ole tarpeen säätää erikseen, sillä seuraamuskollegion ja keskusviranomaisen suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan tietosuojan yleislainsäädäntöä. Yleisen tietosuoja-asetuksen käsittelyä koskevien periaatteiden, erityisesti tietojen minimoinnin ja säilytyksen rajoittamisen periaatteiden sekä tietosuojalain velvoitteiden ja erityisten suojatoimien noudattaminen arvioidaan riittäväksi varmistamaan oikeasuhteinen ja lainmukainen henkilötietojen säilyttäminen, sillä esityksessä tarkoitettuun seuraamuskollegion ja keskusviranomaisen suorittamaan henkilötietojen käsittelyyn ei arvioida kohdistuvan sellaisia riskejä, jotka edellyttäisivät tietosuojan yleislainsäädäntöä täsmällisempiä säännöksiä henkilötietojen säilytysajoista.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

Edellä selostetun sekä saamansa selvityksen valossa lakivaliokunta katsoo, että hallituksen esityksessä omaksuttu ratkaisu on henkilötietojen käsittelyaikaa koskevan kysymyksen osalta asianmukainen eikä nyt käsiteltävien lakiehdotusten osalta ole tältä osin tarvetta tarkempaan sääntelyyn. Valiokunta toteaa lisäksi, että yleislakeihin viittaamiseen tulee tässä yhteydessä suhtautua pidättyvästi. Näin ollen sääntelyyn ei ole tarpeen sisällyttää myöskään informatiivisia viittauksia tietosuojan yleislainsäädäntöön, kuten suoraan sovellettavaan yleiseen tietosuojasetukseen tai kansalliseen tietosuojalakiin.

Resurssit

Valiokunnan asiantuntijakuulemisissa on tuotu esiin tarve varmistaa niiden eri toimivaltaisten viranomaisten riittävät resurssit, joilla on tehtäviä asetuksessa ja direktiivissä tarkoitettussa menettelyssä. Myös liikenne- ja viestintävaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa ilmaissut huolensa siitä, että Liikenne- ja viestintävirastolle ehdotetaan uutta tehtävää ilman lisäresurssien osoittamista (LiVL 2/2026 vp).

Hallituksen esityksessä on arvioitu mahdollisia resurssitarpeita toimivaltaisten viranomaisten kannalta (HE, s. 116). Esityksen mukaan talouspoliittisen ministerivaliokunnan linjauksen mukaisesti uudet tehtävät hoidetaan kuitenkin nykyisten määrärahojen puitteissa (HE, s. 116 ja 167). Esityksessä on kuitenkin erikseen myös huomioitu mahdollinen resurssitarpeiden poikkeaminen arvioidusta, minkä vuoksi esityksessä todetaan, että viranomaisten tulee seurata täytäntöönpanon kustannuksia ja toteumia ja jos täytäntöönpanonvaikutukset ovat merkittävästi arvioitua suurempia voidaan tilannetta tarkastella myöhemmissä talousarvioissa.

Lakivaliokunta korostaa, että uusien tehtävien vaikutusta eri viranomaisten toimintaan on tärkeä seurata ja huolehtia siitä, että viranomaisten resurssit ovat riittäviä myös niiden muiden keskeisten tehtävien hoitamiseen.

Yhteensovitus

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 2 momenttia (3. lakiehdotus). Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen antamisen jälkeen on hyväksytty useita sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 2 momentin muutoksia, jotka edellyttävät muutoksia 3. lakiehdotukseen jäljempänä yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin.

Lisäksi nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen ohella eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan muita hallituksen esityksiä, joilla samaa lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi (HE 90/2024 vp, HE 161/2025 vp, HE 179/2025 vp, HE 15/2026 vp, HE 17/2026 vp, HE 22/2026 vp, HE 24/2026 vp). Kyseiset esitykset tulee yhteensovittaa nyt käsiteltävän hallituksen esityksen HE 175/2025 vp kanssa jäljempänä 3. lakiehdotuksen yksityiskohtaisissa perusteluissa tarkemmin selostetuin tavoin.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Laki eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä

1 §. Eurooppalaisen esittämismääräyksen antamiseen toimivaltaiset viranomaiset. Pykälä sisältää säännökset eurooppalaisen esittämismääräyksen antamiseen toimivaltaisista viranomaisista. Vaikka syyttäjän asema menettelyssä on selvä, tai-sanana käyttäminen 3 momentissa syyttäjän ja muun pidättämiseen oikeutetun virkamiehen, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa tai Rajavartiolaitoksessa välissä antaa ymmärtää sivulauseen määrittävän myös syyttäjää. Lakivaliokunta ehdottaa tältä osin lakiteknisenä korjauksena *3 momentin* tarkistamista siten, että sana ”tai” korvataan sanalla ”taikka”.

5 §. Käyttäjälle ilmoittaminen ja siitä poikkeaminen. Pykälä sisältää säännökset käyttäjälle ilmoittamisesta ja siitä poikkeamisesta. Pykälän 2 momentin johdantokappaleen mukaan esittämismääräyksen antava viranomainen voi asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti viivyttää tai rajoittaa osittain käyttäjälle ilmoittamista tai jättää ilmoittamisen kokonaan tekemättä, jos se on rekisteröidyn oikeudet huomioon ottaen oikeasuhteista ja välttämätöntä. Lakivaliokunta ehdottaa kielellisenä korjauksena, että *2 momentissa* oleva sana ”oikeasuhteista” muutetaan muotoon ”oikeasuhteista”.

Hallintovaliokunta on esityksestä antamassaan lausunnossa (HaVL 4/2026 vp, s. 3) kiinnittänyt huomiota siihen, että ehdotetussa 5 §:n 2 momentin 2 kohdassa on poikettu rikosasioiden tietosuojalain 28 §:n muodosta, eikä esityksestä käy ilmi syytä tälle poikkeamiselle. Hallintovaliokunta esittää asetuksen 13 artikla huomioon ottaen lakivaliokunnan harkittavaksi säännöksen muuttamista vastaamaan rikosasioiden tietosuojalain 28 §:ssä olevaa muotoilua, jos ehdotettua kohtaa ei ole muotoiltu esitetyllä tavalla jonkin erityisen syyn vuoksi.

Oikeusministeriöltä saadun selvityksen mukaan 5 §:n 2 momentin 2 kohdan muotoilu vastaa rikosasioiden tietosuojadirektiivin 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädettyä tarkoitusta (”jotta vältetään virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen estäminen”), jonka nojalla käyttäjälle ilmoittamista voidaan viivyttää tai rajoittaa taikka jättää se kokonaan tekemättä. Vastaavaa muotoilua käytetään myös e-evidence-asetuksen liitteen I osassa H, joka koskee niitä tietoja, joita EPOC-todistukseen on käyttäjälle ilmoittamisen osalta sisällytettävä.

Rikosasioiden tietosuojalaki on yleislaki, jonka sääntelystä voidaan poiketa erityislainsäädännössä, ja se on tarkoitettu täydennettäväksi hallinnonalojen erityissääntelyllä (HE 31/2018 vp, s. 75). Kyseisen lain 28 § on tarkoitettu yleissääntelyksi rekisteröidyn oikeuksien rajoittamisen osalta. Saadun selvityksen mukaan kyseisessä pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädetään oikeudesta rajoittaa rekisteröidyn oikeuksia ”viranomaisen muun tutkinnan, selvityksen tai vastaavan menettelyn turvaamiseksi”, mutta siitä ei käy nimenomaisesti ilmi, että kohdassa säädettäisiin kauttaaltaan rikosasioiden tietosuojadirektiivin 13 artiklan 3 kohdan a alakohdassa säädetystä tarkoituksesta. Sääntelyn selkeys ja e-evidence-asetuksen nimenomainen sääntely käyttäjälle ilmoittamisesta ja siitä poikkeamisesta huomioiden on tärkeä

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

varmistaa, että käyttäjälle ilmoittamisesta poikkeamisesta säädetään riittävän täsmällisesti ja tarkkarajaisesti. Säädetäessä tulee rikosasioiden tietosuojadirektiivin asettamien vaatimusten ohella huolehtia myös e-evidence-asetuksessa säädetystä vaatimuksista.

Hallituksen esityksen ehdotus 1. lakiehdotuksen 5 §:n 2 momentin 2 kohdan osalta vastaa e-evidence-asetuksen 13 artiklan 2 kohdan ja rikosasioiden tietosuojadirektiivin 13 artiklan 3 kohdan asettamia vaatimuksia. Edellä selostetun valossa lakivaliokunta pitää tältä osin hallituksen esityksessä ehdotettua muotoilua hyväksyttävänä.

18 §. Seuraamusmaksu asetuksen veloitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä. Pykälä sisältää säännökset seuraamusmaksusta. Pykälän 4 momentin mukaan seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Sakon täytäntöönpanosta annetun lain uudistamisen yhteydessä (HE 5/2025 vp) on useista laeista kumottu tarpeettomana säännös seuraamusmaksun määräämisestä maksettavaksi valtiolle. Edellä todetun vuoksi lakivaliokunta katsoo, että *4 momentti* on tarpeeton ja ehdottaa että se poistetaan.

21 §. Seuraamusmaksun täytäntöönpano. Pykälän mukaan tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun toimeenpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Lakivaliokunta ehdottaa teknisenä tarkistuksena, että *21 §:ää* tarkistetaan siten, että sana ”toimeenpanosta” korvataan sanalla ”täytäntöönpanosta”.

2. Laki nimettyjen toimipaikkojen nimeämisestä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä

2 §. Keskusviranomainen. Pykälä sisältää säännökset keskusviranomaisesta. Edellä 1. lakiehdotuksen 5 §:n 2 momenttia vastaavasti lakivaliokunta ehdottaa kielellisenä korjauksena, että *1 momentissa* oleva sana ”oikeasuhteisella” muutetaan muotoon ”oikeasuhtaisella”.

3 §. Nimetyt toimipaikat ja lailliset edustajat. Pykälä sisältää säännökset nimetyistä toimipaikoista ja laillisista edustajista. Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä perustuslakivaliokunnan lausunnossaan PeVL 10/2026 vp esittämään 5 §:ssä käytettävään muotoiluun ”tarvittavat valtuudet ja resurssit” liittyvän säätämisyjärjestystä koskevan valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen huomioimiseksi osaltaan lakivaliokunta ehdottaa jäljempänä ehdotettavan 5 §:n täsmentämisen lisäksi myös 3 §:n *5 momentin* täsmentämistä kuulumaan seuraavasti: Suomeen sijoittautuneen palveluntarjoajan tai Suomessa palveluita tarjoavan palveluntarjoajan on annettava niitä edustaville nimetyille toimipaikoille tai laillisille edustajille sellaiset nimettynä toimipaikkana tai laillisena edustajana toimimiseksi edellytetyt valtuudet ja resurssit, jotta ne voivat noudattaa niiden vastaanottamia direktiivin 1 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvia päätöksiä ja määräyksiä. Lisäksi Suomeen sijoittautuneilla nimetyillä toimipaikoilla tai Suomessa asuvilla laillisilla edustajilla on oltava vastaavanlaiset tehtävän edellyttämät valtuudet ja resurssit edustamansa palveluntarjoajan toimesta päätösten ja määräysten noudattamiseksi.

5 §. Palveluntarjoajan seuraamusmaksu. Pykälä sisältää säännökset palveluntarjoajan seuraamusmaksusta. Pykälän johdantokappaleen mukaan Liikenne- ja viestintävirasto voi

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

määrätä seuraamusmaksun direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulle unionissa palveluita tarjoavalle palveluntarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö pykälän kolmessa eri kohdassa mainitut velvollisuudet.

Edellä yleisperusteluissa selostetuista syistä perustuslakivaliokunnan lausunnossaan PeVL 10/2026 vp esittämän, 5 §:ssä käytettävään muotoiluun ”tarvittavat valtuudet ja resurssit” liittyvän säätämisyjärjestystä koskevan valtiosääntöoikeudellisen huomautuksen huomioimiseksi osaltaan lakivaliokunta ehdottaa ensinnäkin pykälän 2 kohdan täsmentämistä kuulumaan seuraavasti: 2) 3 §:n 5 tai 7 momentissa säädetyn velvollisuuden antaa nimetyille toimipaikoilleen ja laillisille edustajilleen tehtävän edellyttämät valtuudet ja resurssit. Edelleen riittävän täsmällisyyden edistämiseksi lakivaliokunta ehdottaa 5 §:ään *uutta 2 momenttia*, jonka mukaan seuraamusmaksua 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun velvollisuuden rikkomisesta tai laiminlyönnistä ei kuitenkaan saa määrätä ennen kuin palveluntarjoajalle on huomautuksella annettu mahdollisuus korjata rikkomus tai laiminlyönti.

6 §. Seuraamusmaksun suuruus ja sen arviointi. Pykälä sisältää säännökset seuraamusmaksun suuruudesta ja sen arvioinnista. Pykälän 3 momentin mukaan seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Edellä 1. lakiehdotuksen 18 §:n 4 momenttia vastaavasti lakivaliokunta katsoo, että 2. lakiehdotuksen 6 §:n 3 *momentti* on tarpeeton ja ehdottaa, että se poistetaan.

9 §. Seuraamusmaksun täytäntöönpano. Pykälän mukaan seuraamusmaksun toimeenpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002). Lakivaliokunta ehdottaa teknisenä tarkistuksena, että 9 § muutetaan kieliasultaan vastaavaksi kuin edellä 1. lakiehdotuksen 21 §. Lakivaliokunnan ehdottamassa muodossa 9 § kuuluu seuraavasti: Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

3. Laki sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

1 §. Lain soveltamisala. Pykälän 2 momentti sisältää luettelon niistä rangaistusluonteisista hallinnollisista seuraamuksista, jotka pannaan täytäntöön sakon täytäntöönpanosta annetun lain mukaisesti. Nyt käsiteltävällä hallituksen esityksellä 2 momentin luetteloon ehdotetaan lisättäväksi uudet 61 ja 62 kohdat.

Käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen antamisen jälkeen on hyväksytty useita sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 2 momentin muutoksia, jotka edellyttävät muutoksia 3. lakiehdotukseen.

Lisäksi nyt käsiteltävänä olevan hallituksen esityksen ohella eduskunnan käsiteltävänä on parhaillaan muita hallituksen esityksiä, joilla samaa lainkohtaa ehdotetaan muutettavaksi (HE 90/2024 vp, HE 77/2025 vp, HE 161/2025 vp, HE 179/2025 vp, HE 15/2026 vp, HE 17/2026 vp, HE 22/2026 vp, HE 24/2026 vp). Kyseiset esitykset tulee yhteensovittaa nyt käsiteltävän hallituksen esityksen HE 175/2025 vp sisältämän 3. lakiehdotuksen kanssa.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

Valiokunnan käsityksen mukaan muista parhaillaan eduskuntakäsittelyssä olevista hallituksen esityksistä pisimmällä ovat HE 179/2025 vp sekä HE 161/2025 vp. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kyseisissä hallituksen esityksissä tarkoitettujen lakien on määrä tulla voimaan 1.6.2026. Näin ollen välitön yhteensovittamistarve koskee erityisesti nyt käsiteltävää hallituksen esitystä HE 175/2025 vp ja edellä mainittuja kahta esitystä. Huomioiden, että nyt käsiteltävän esityksen sisältämien lakiehdotusten on tarkoitus tulla voimaan mahdollisimman pian ja ennen 1.6.2026, on valiokunnan saaman selvityksen mukaan perustelluinta, että nyt käsiteltävän esityksen HE 175/2025 vp sisältämät lakiehdotukset käsitellään ja hyväksytään eduskunnassa ensin ja sen sisältämä 3. lakiehdotus huomioidaan esitysten HE 179/2025 vp ja HE 161/2025 vp eduskuntakäsittelyssä. Myös hallituksen esityksen HE 90/2024 vp käsittely on melko pitkällä, mutta myös sen osalta perustelluinta on, että HE 175/2025 vp sisältämät lakiehdotukset käsitellään ja hyväksytään eduskunnassa ensin ja esityksen HE 175/2025 vp sisältämä 3. lakiehdotus huomioidaan esityksen HE 90/2024 vp eduskuntakäsittelyssä.

Edellä selostetun perusteella lakivaliokunta ehdottaa, että 3. lakiehdotuksen *johtolauseetta* tarkistetaan siten, että siinä huomioidaan ne jo hyväksytyt sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n 2 momentin muutokset, joita ei ole huomioitu hallituksen esityksessä. Johtolauseeseen on tarpeen lisätä myös hallituksen esityksen HE 19/2026 vp sisältämän 4. lakiehdotuksen säädösnumero. Johtolauseessa on tarpeen huomioida myös se, että muutettavaksi tuleva 1 § 2 momentin kohta on kohdan 60 sijasta lailla 1379/2025 momenttiin lisätty 63 kohta.

Lisäksi valiokunta ehdottaa 1 §:n 2 momenttia tarkistettavaksi siten, että nyt käsiteltävässä hallituksen esityksessä tarkoitettuja seuraamusmaksuja koskevat uudet kohdat ovat esityksestä poiketen 64 ja 65 kohta, ja että lakiehdotuksessa huomioidaan, että edellä mainittuja kohtia edeltää lailla 1379/2025 lisätty 63 kohta.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Lakivaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen HE 175/2025 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antaminen Suomessa

1 §

Eurooppalaisen esittämismääräyksen antamiseen toimivaltaiset viranomaiset

Eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä ja rikosoikeudellisten menettelyjen perusteella annettujen vapaudenmenetyksen käsittävien rangaistusten täytäntöönpanoa varten annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2023/1543, jäljempänä asetus, 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti eurooppalaisen esittämismääräyksen voi antaa pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa tai Rajavartiolaitoksessa. Eurooppalaisen esittämismääräyksen vahvistaa tällöin syyttäjä. Myös tuomioistuin voi vahvistaa määräyksen.

Myös syyttäjä voi antaa 1 momentissa tarkoitetun eurooppalaisen esittämismääräyksen asetuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Asetuksen 4 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaisesti eurooppalaisen esittämismääräyksen voi antaa syyttäjä **taikka** muu pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa tai Rajavartiolaitoksessa. Eurooppalaisen esittämismääräyksen vahvistaa tällöin tuomioistuin.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetun eurooppalaisen esittämismääräyksen voivat antaa myös käräjäoikeus, hovioikeus ja korkein oikeus asetuksen 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

2 §

Eurooppalaisen esittämismääräyksen antaminen

Eurooppalainen esittämismääräys voidaan asetuksen 5 artiklan mukaisesti antaa rikosasiassa, jonka käsittely kuuluu 1 §:ssä mainitun viranomaisen toimivaltaan.

Jos eurooppalaisen esittämismääräyksen antaminen edellyttää Suomessa vastaavissa olosuhteissa tuomioistuimen päätöstä, tällainen päätös on haettava määräyksen perusteeksi. Tällaisen päätöksen yhteydessä voidaan samalla myös tehdä 1 §:ssä tarkoitettu asetuksen 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 2 kohdan b alakohdan mukainen vahvistaminen.

3 §

Eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antamiseen toimivaltaiset viranomaiset

Asetuksen 4 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti Suomessa eurooppalaisen säilyttämismääräyksen voi antaa pidättämiseen oikeutettu virkamies, jolla on tutkinnanjohtajan toimivaltuudet poliisissa, Tullissa ja Rajavartiolaitoksessa. Eurooppalaisen säilyttämismääräyksen vahvistaa tällöin syyttäjä. Myös tuomioistuin voi vahvistaa määräyksen.

Myös syyttäjä voi antaa 1 momentissa tarkoitettuna eurooppalaisen säilyttämismääräyksen asetuksen 4 artiklan 3 kohdan a alakohdan mukaisesti.

4 §

Eurooppalaisen säilyttämismääräyksen antaminen

Eurooppalainen säilyttämismääräys voidaan asetuksen 6 artiklan mukaisesti antaa rikosasiassa, jonka käsittely kuuluu 3 §:ssä mainitun viranomaisen toimivaltaan.

5 §

Käyttäjälle ilmoittaminen ja siitä poikkeaminen

Esittämismääräyksen antavan viranomaisen on tehtävä asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ilmoitus käyttäjälle merkitsemällä esitutkintapöytäkirjaan tiedot esitutkinnassa käytetystä esittämismääräyksestä tai muulla soveltuvalla tavalla, jollei kysymys ole esittämismääräyksestä, jonka käytöstä ei tarvitse muun säännöksen nojalla ilmoittaa.

Esittämismääräyksen antava viranomainen voi asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti viivyttää tai rajoittaa osittain käyttäjälle ilmoittamista tai jättää ilmoittamisen kokonaan tekemättä, jos se on rekisteröidyn oikeudet huomioon ottaen **oikeasuhtaista** ja välttämätöntä:

1) rikosten ennalta estämiselle, paljastamiselle, selvittämiseksi tai rikoksiin liittyville syytetoimille tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanolle aiheutuvan haitan välttämiseksi;

2) viranomaisen virallisten tai laillisten tiedustelujen, tutkimusten tai menettelyjen turvaamiseksi;

3) yleisen turvallisuuden suojelemiseksi;

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

- 4) kansallisen turvallisuuden suojelemiseksi; tai
- 5) muiden henkilöiden oikeuksien suojelemiseksi.

Esittämismääräyksen antaneen viranomaisen on asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitettava esittämismääräystä koskevassa asiakirja-aineistossa syyt viivytykseen, osittaiseen rajoitukseen tai ilmoituksen tekemättä jättämiseen. Sen on lisäksi lisättävä eurooppalaisen esittämismääräyksen vahvistavaan todistukseen (esittämismääräystodistus) lyhyet perustelut viivyttämiselle, osittaiselle rajoittamiselle tai tekemättä jättämiselle.

Jos henkilölle ilmoittamista on viivästetty tai rajoitettu osittain, sovelletaan rekisteröidyn oikeuksien käyttämiseen tietosuojavaltuutetun välityksellä henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetun lain (1054/2018) 29 §:ää. Oikeuksien käyttämistä koskeva pyyntö on esitettävä tietosuojavaltuutetulle taikka määräyksen antavalle viranomaiselle omakätisesti allekirjoitetulla asiakirjalla tai sitä vastaavalla varmennetulla tavalla tai henkilökohtaisesti määräyksen antaneen viranomaisen luona. Määräyksen antavalle viranomaiselle esitetty pyyntö on toimitettava viipymättä tietosuojavaltuutetulle.

Jos henkilölle ilmoittamista on rajoitettu 2 momentin mukaisesti vain osittain, määräyksen antavan viranomaisen tulee ilmoittaa henkilölle viipymättä tiedon esittämisestä muilta osin asetuksen 13 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Jos asetuksen 13 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun käyttäjän henkilöllisyys ei ole tiedossa, kun käyttäjälle ilmoittamisen poikkeamisesta päätetään, eurooppalaisesta esittämismääräyksestä on ilmoitettava hänelle ilman aiheetonta viivytystä henkilöllisyyden selvittyä, jollei 2 momentista muuta johdu.

6 §

Käyttäjälle ilmoittamisen poikkeamisesta päättäminen

Edellä 5 §:n 2 momentissa tarkoitetusta viivyttämisestä tai rajoittamisesta päättää määräyksen antanut viranomainen. Tuomioistuin päättää 5 §:n 2 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemättä jättämisestä määräyksen antaneen viranomaisen vaatimuksesta. Asian käsittelyssä ja ratkaisemisessa tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain (806/2011) 3 luvun 1, 3, 8 ja 10 §:n 1 momentissa säädetään vangitsemisasian käsittelystä.

Sen lisäksi mitä 5 §:ssä säädetään, viivyttämisestä, rajoittamisesta tai ilmoituksen tekemättä jättämisestä päätettäessä on lisäksi otettava huomioon asianosaisen oikeus puolustautua asianmukaisesti tai muuten asianmukaisesti valvoa oikeuttaan oikeudenkäynnissä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoituksen tekemättä jättämistä koskeva vaatimus on otettava viipymättä tuomioistuimessa käsiteltäväksi vaatimuksen tehneen tai hänen määräämänsä asiaan perehtyneen virkamiehen läsnä ollessa. Asia on ratkaistava kiireellisesti. Ilmoituksen tekemättä jättämistä koskevassa käsittelyssä voidaan käyttää videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään. Asia voidaan ratkaista kuulematta henkilöä, jonka tietoja esittämismääräyksellä pyydetään.

Ilmoituksen viivytystä, rajoittamista tai tekemättä jättämistä koskevassa asiassa annettuun päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Päätöksestä saa ilman määräaikaa kannella. Kantelu on käsiteltävä kiireellisesti.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

7 §

Uudelleentarkastelumenettely ristiriitaisten velvoitteiden tapauksessa

Suomen ollessa määräyksen antanut valtio määräyksen antaneen viranomaisen on tarkasteltava uudelleen eurooppalaista esittämismääräystä asetuksen 17 artiklan mukaisesti. Jos määräyksen antanut viranomainen aikoo pitää voimassa esittämismääräyksen, sen on saatettava määräys syyteasiassa toimivaltaisen tuomioistuimen uudelleentarkasteltavaksi. Jos esittämismääräys on edellyttänyt tuomioistuimen vahvistusta 1 §:n mukaisesti, myös määräyksen vahvistanut tuomioistuin on toimivaltainen tarkastelemaan määräystä uudelleen asetuksen 17 artiklan mukaisesti määräyksen antaneen viranomaisen pyynnöstä.

Eurooppalaisen esittämismääräyksen uudelleentarkastelussa 17 artiklan mukaisesti noudatetaan soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1, 3, 8 ja 10 §:ssä säädetään vangitsemisasiain käsittelystä. Uudelleentarkastelua koskeva asia on otettava tuomioistuimessa viipymättä käsiteltäväksi ja se on ratkaistava kiireellisesti. Asia voidaan ratkaista kansliassa ilman istutokäsittelyä, jos tuomioistuin harkitsee sen soveliaaksi.

Syyttäjän on osallistuttava 1—3 momentissa tarkoitettuun uudelleentarkastelumenettelyä koskevaan käsittelyyn tuomioistuimessa sen varmistamiseksi, että asia tulee selvitettyksi tarkoituksenmukaisella tavalla, jollei tuomioistuin katso syyttäjän kuulemista asiassa tarpeettomaksi.

Asian käsittelyssä voidaan käyttää videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.

Uudelleentarkastelussa annettuun tuomioistuimen päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

8 §

Uudelleentarkastelua koskevan päätöksen kirjaaminen

Uudelleentarkastelusta vastuussa olevan tuomioistuimen tulee kirjata uudelleentarkastelua koskeva päätös.

9 §

Muutoksenhaku eurooppalaiseen esittämismääräykseen

Sen vaatimuksesta, jota syyttäjän antama tai vahvistama eurooppalainen esittämismääräys koskee, kärjäoikeuden on tutkittava, ovatko edellytykset esittämismääräyksen antamiselle olemassa. Vaatimuksen käsittelyyn sovelletaan, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1 §:ssä säädetään vangitsemisasiain käsittelystä. Vaatimus on tehtävä kirjallisesti 60 päivän kuluessa siitä, kun henkilön on katsottava saaneen tiedon esittämismääräyksestä. Asia voidaan ratkaista myös kansliassa ilman istutokäsittelyä, jos kärjäoikeus harkitsee sen soveliaaksi.

Kärjäoikeuden antamasta tai vahvistamasta tai hovioikeuden antamasta eurooppalaisesta esittämismääräyksestä tai 1 momentissa tarkoitettusta kärjäoikeuden päätöksestä saa kannella. Kantelu on tehtävä 60 päivän kuluessa siitä, kun henkilön on katsottava saaneen tiedon

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

esittämismääräyksestä taikka mainitussa momentissa tarkoitettussa tilanteessa 60 päivän kuluessa käräjäoikeuden päätöksen antamisesta.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa määräyksen antaneelle viranomaiselle sekä sen vahvistaneelle syyttäjälle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

Tässä pykälässä tarkoitettu muutoksenhaku ei estä esittämismääräyksen tunnustamista ja täytäntöönpanoa toisessa jäsenvaltiossa, jollei muutoksenhakuasiaa käsittelevä tuomioistuim toisin määrää.

10 §

Eurooppalaisen esittämisen- ja säilyttämismääräyksen kieli ja kääntäminen

Eurooppalainen esittämismääräys ja eurooppalainen säilyttämismääräys on tehtävä asetuksen 7 artiklan mukaiselle vastaanottajalle jollakin sen ilmoittamalla kielellä tai muulla sen hyväksymällä kielellä taikka se on käännettävä jollekin näistä kielistä.

Määräyksen antava viranomainen huolehtii eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen kääntämisestä 1 momentissa tarkoitettulle kielelle. Määräyksen antava viranomainen huolehtii myös eurooppalaisen esittämismääräyksen kääntämisestä täytäntöönpanoviranomaiselle asetuksen 9 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

2 luku

Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen tunnustaminen ja täytäntöönpano Suomessa

11 §

Esittämismääräystodistuksen täytäntöönpano

Asetuksen 8, 10 ja 12 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen on Helsingin käräjäoikeus. Asian käsittelemisessä ja ratkaisemisessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1 ja 8 §:ssä sekä 10 §:n 1 momentissa säädetään vangitsemiasian käsittelystä.

Asetuksen 12 artiklan mukainen asia on otettava viipymättä tuomioistuimessa käsiteltäväksi ja se on ratkaistava kiireellisesti viimeistään 10 päivän kuluessa 8 artiklan mukaisen ilmoituksen vastaanottamisesta. Asia voidaan käsitellä myös kansliassa ilman istuntokäsittelyä. Asetuksen 10 artiklan 4 kohdan mukaisissa hätätilanteissa asia on ratkaistava viimeistään 96 tunnin kuluessa 8 artiklan mukaisen ilmoituksen vastaanottamisesta.

Asiassa tehtävään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun täytäntöönpanoviranomaisen tulee asetuksen 10 artiklan 2 kohdan ja 12 artiklan 3 kohdan mukaisesti päättää viivytyksettä, jos mitään kieltäytymisperustetta ei esitetä 12 artiklan mukaisesti.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen voi asetuksen 12 artiklan 4 kohdan mukaisesti asettaa ehdon, jonka mukaan määräyksen antaneen viranomaisen tulee noudattaa soveltuvin osin pakkokeinolain 7 luvun 3 §:n sekä 10 luvun 52 ja 55 §:n säännöksiä

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

sekä 56 §:n säännöksiä siitä, missä tapauksissa ylimääräistä tietoa saa käyttää. Lisäksi täytäntöönpanoviranomaisen on asetettava muut toimenpiteen kohteena olevan henkilön oikeusturvan kannalta tarpeelliset ehdot.

12 §

Esittämismääräystodistuksen täytäntöönpanoa koskevan päätöksen kirjaaminen

Edellä 11 §:ssä tarkoitetussa asiassa tuomioistuimen tulee kirjata esittämismääräystodistuksen täytäntöönpanoa koskeva päätös.

13 §

Eurooppalaisen esittämismääräyksen ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen täytäntöönpanoviranomainen

Asetuksen 10 artiklan 5 kohdassa, 11 artiklan 4 kohdassa, 16 ja 17 artiklassa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen on poliisi.

14 §

Täytäntöönpanomenettely

Edellä 13 §:ssä tarkoitetun täytäntöönpanoviranomaisen on asetuksen 16 artiklan mukaisesti joko tunnustettava eurooppalainen esittämismääräys tai eurooppalainen säilyttämismääräys tai päättää olla tunnustamatta määräystä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu täytäntöönpanoviranomainen voi saattaa päätöksen, jolla tunnustamisesta on kieltäydytty, syyttäjän vahvistettavaksi. Jos asetuksen 16 artiklan mukainen asia sisältää mainitun artiklan 4 kohdan f tai g alakohtaan taikka 5 kohdan e tai f alakohtaan liittyvää oikeudellista harkintaa, syyttäjä päättää tunnustamisesta tai siitä kieltäytymisestä 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanoviranomaisen esittelystä.

Jos asetuksen 16 artiklan mukainen asia kuuluu asetuksen 8 artiklan soveltamisalaan, Helsingin käräjäoikeus päättää tunnustamisesta tai siitä kieltäytymisestä 1 momentissa tarkoitetun täytäntöönpanoviranomaisen vaatimuksesta.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetut viranomaiset ovat toimivaltaisia kaikkien asetuksen mukaisten määräysten osalta, vaikka vastaavassa kansallisessa tapauksessa tietojen hankkiminen tai niiden säilyttäväksi määrääminen ei olisi Suomen lainsäädännön nojalla mahdollista.

Asian 3 momentin mukaisessa käsittelyssä ja ratkaisemisessa tuomioistuimessa noudatetaan soveltuvin osin, mitä pakkokeinolain 3 luvun 1, 3, 8 ja 10 §:n 1 momentissa säädetään vangitsemisasiän käsittelystä. Asia on otettava viipymättä tuomioistuimessa käsiteltäväksi. Asia on ratkaistava kiireellisesti ja viimeistään viiden työpäivän kuluttua määräyksen vastaanottamisesta, jos kyse on asetuksen 16 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta päätöksestä. Asia on ratkaistava kiireellisesti, kun kyse on mainitun artiklan 6 kohdassa tarkoitetusta päätöksestä. Asia voidaan käsitellä myös kansliassa ilman istuntokäsittelyä.

Vaatimuksen esittäneelle täytäntöönpanoviranomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi 3 momentissa tarkoitetussa asiassa. Myös syyttäjän on osallistuttava 3 momentissa tarkoitetun

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

asian käsittelyyn tuomioistuimessa sen varmistamiseksi, että asia tulee selvitettyksi tarkoituksenmukaisella tavalla, jollei tuomioistuin katso syyttäjän kuulemista asiassa tarpeettomaksi.

Asian käsittelyssä voidaan käyttää videoneuvottelua tai muuta soveltuvaa teknistä tiedonvälitystapaa, jossa käsittelyyn osallistuvilla on puhe- ja näköyhteys keskenään.

Asiassa tehtävään päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

15 §

Täytäntöönpanomenettelyä koskevan päätöksen kirjaaminen

Täytäntöönpanoviranomaisen tulee kirjata tunnustamista koskeva päätös.

16 §

Suomeen toimitettavan eurooppalaisen esittämis- ja säilyttämismääräyksen kieli

Suomeen toimitettava esittämismääräystodistus ja eurooppalaisen säilyttämismääräyksen vahvistava todistus (säilyttämismääräystodistus) on tehtävä suomen, ruotsin tai englannin kielellä taikka siihen on liitettävä käännös jollekin näistä kielistä. Täytäntöönpanoviranomainen voi hyväksyä myös muulla kielellä toimitetun todistuksen, jos hyväksymiselle ei muutoin ole estettä.

3 luku

Seuraamusmaksu

17 §

Seuraamuskollegio

Poliisihallituksen yhteydessä on seuraamuskollegio, jonka tehtävänä on seuraamusten määrääminen tämän lain nojalla. Seuraamuskollegion toimintaan ei sovelleta poliisin hallinnosta annetun lain (110/1992) 4 §:n 4 momenttia.

Poliisihallitus nimeää seuraamuskollegioon kolme jäsentä, joista yhden kollegion puheenjohtajaksi. Jokaiselle jäsenelle nimetään varajäsen. Seuraamuskollegion toimikausi on viisi vuotta.

Seuraamuskollegion jäsenten ja varajäsenten tulee olla asetukseen ja sen sisältöön hyvin perehtyneitä kokeneita poliisihallinnon virkamiehiä. Seuraamuskollegion puheenjohtajalla ja varapuheenjohtajalla tulee olla myös tehtävän edellyttämä riittävä oikeudellinen asiantuntemus. Seuraamuskollegion jäsen toimii tehtävässään riippumattomasti ja puolueettomasti.

Seuraamuskollegion päätös tehdään esittelystä. Edellä 13 §:ssä tarkoitettu täytäntöönpanoviranomaisen toimivaltainen virkamies toimii esittelijänä.

Seuraamuskollegio on päätösvaltainen kolmijäsenisenä. Seuraamuskollegion läsnä olevista jäsenistä yhden on oltava puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Päätökseksi tulee se kanta, jota enemmistö on kannattanut.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

Seuraamuskollegiolla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada maksutta tehtäviensä hoidon kannalta välttämättömät tiedot.

18 §

Seuraamusmaksu asetuksen velvoitteiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä

Seuraamuskollegio voi määrätä seuraamusmaksun vastaanottajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö asetuksen:

1) 10 artiklassa säädettyä tietojen säilyttämistä, toimittamista tai ilmoittamista koskevaa velvollisuutta esittämismääräystodistuksen täytäntöönpanossa;

2) 11 artiklassa säädettyä tietojen säilyttämisvelvollisuutta tai ilmoitusvelvollisuutta säilyttämismääräystodistuksen täytäntöönpanossa;

3) 13 artiklan 4 kohdassa säädettyjä velvollisuuksia esittämistä tai säilyttämismääräystodistuksen sekä esitetyn tai säilytetyn tiedon luottamuksellisuuden, salassapidon ja eheyden varmistamiseksi.

Oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään kaksi prosenttia palveluntarjoajan edellisen tilikauden maailmanlaajuisesta vuotuisesta kokonaisliikevaihdosta. Luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 500 euroa ja enintään 10 000 euroa.

Seuraamusmaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin. Seuraamusmaksun suuruutta arvioitaessa huomioon on otettava rikkomuksen tai laiminlyönnin luonne, vakavuus, toistuvuus ja kestoaika, rikkomuksen tai laiminlyönnin tahallisuus tai tuottamuksellisuus, palveluntarjoajan toiminnan laajuus ja luonne sekä palveluntarjoajan taloudelliset valmiudet.

~~Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.~~

19 §

Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen

Seuraamusmaksu jätetään määräämättä, jos:

1) vastaanottaja on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin 18 §:ssä tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut siitä viivytyksettä täytäntöönpanoviranomaiselle eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva;

2) velvoitteen rikkomista tai laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä; tai

3) seuraamusmaksun määräämistä on muutoin kuin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetulla perusteella pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä sille, jota epäillään samasta teosta esitutkinnassa, syyteharkinnassa tai tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa. Seuraamusmaksua ei voida määrätä myöskään sille, jolle on samasta teosta annettu lainvoimainen tuomio.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä viranomaiselle.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

20 §

Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentuminen

Seuraamusmaksu jätetään määräämättä, jos sitä ei ole tehty viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti tapahtui, tai jatkettuna rikkomuksen tai laiminlyönnin osalta viiden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona rikkomus tai laiminlyönti päättyi.

21 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

22 §

Muutoksenhaku seuraamusmaksuun

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

4 luku

Erinäiset säännökset

23 §

Salassapito, vaitiolovelvollisuus sekä tietojen käyttöä koskevat rajoitukset

Toisen Euroopan unionin jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen Suomeen toimittamaan eurooppalaiseen esittämismääräykseen tai eurooppalaiseen säilyttämismääräykseen ja niiden täytäntöönpanoon Suomessa sovelletaan, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta.

Suomen toimivaltaisen viranomaisen antaman eurooppalaisen esittämismääräyksen tai eurooppalaisen säilyttämismääräyksen käsittelyyn tuomioistuimessa sekä Suomen toimivaltaisen viranomaisen antaman eurooppalaisen esittämismääräyksen perusteella Suomeen toimitettuihin todisteisiin, asiakirjoihin ja tietoihin Suomessa sovelletaan, mitä Suomessa vastaavassa asiassa säädetään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta ja tiedonsaantioikeudesta.

Sen lisäksi, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, on noudatettava niitä ehtoja ja menettelyjä, jotka toisen Euroopan unionin jäsenvaltion viranomaisen on asettanut salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta tai tietojen käytön rajoituksista.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

24 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.

2.

Laki

nimettyjen toimipaikkojen nimeämistä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Direktiivin täytäntöönpano

Nimettyjen toimipaikkojen nimeämistä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2023/1544, jäljempänä direktiivi, lainsäädännön alaan kuuluvat säännökset ovat lakina noudatettavia, jollei tästä laista muuta johdu.

2 §

Keskusviranomainen

Liikenne- ja viestintävirasto toimii direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna keskusviranomaisena. Liikenne- ja viestintäviraston tehtävänä on varmistaa, että direktiiviä sovelletaan johdonmukaisella ja oikeasuhtaisella tavalla.

Liikenne- ja viestintävirastolla on tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan oikeus saada salassapitosäännösten estämättä välttämättömät tähän lakiin perustuvien velvoitteiden epäiltyyn rikkomiseen liittyvät tiedot, selvitykset ja asiakirjat palveluntarjoajalta. Palveluntarjoajan on luovutettava tiedot ilman aiheetonta viivytystä ja maksutta.

Liikenne- ja viestintävirasto toimii yhteistyössä muiden jäsenvaltioiden keskusviranomaisten ja Euroopan komission kanssa. Liikenne- ja viestintävirastolla on salassapitosäännösten

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

estämättä oikeus luovuttaa tämän lain mukaisia tehtäviä suorittaessaan saadut tiedot Euroopan komissiolle ja toisen Euroopan unionin jäsenvaltion keskusviranomaiselle, jos se on direktiivin valvonnan kannalta välttämätöntä.

3 §

Nimetyt toimipaikat ja lailliset edustajat

Direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitetun unionissa palveluja tarjoavan palveluntarjoajan, joka on sijoittautunut Suomeen, on nimettävä yksi tai useampi nimetty toimipaikka Euroopan unionin aluetta varten mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaisesti.

Jos palveluntarjoaja ei ole sijoittautunut Euroopan unioniin, mutta tarjoaa palveluitaan Suomessa, tällaisen palveluntarjoajan on nimitettävä yksi tai useampi laillinen edustaja Euroopan unionin aluetta varten direktiivin 3 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaisesti.

Jos palveluntarjoaja on sijoittautunut sellaiseen jäsenvaltioon, joka ei ota osaa direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun oikeudelliseen välineeseen ja tarjoaa palveluita Suomessa, tällaisen palveluntarjoajan on nimitettävä yksi tai useampi laillinen edustaja Euroopan unionin aluetta varten mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti.

Edellä 1—3 momentissa tarkoitetun nimetyin toimipaikan on oltava sijoittautunut johonkin sellaiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon tai laillisen edustajan on asuttava jossakin sellaisessa jäsenvaltiossa, joissa palveluita tarjotaan ja joissa ne voivat olla täytäntöönpanomenettelyn kohteena. Valitun jäsenvaltion tulee olla sellainen, joka ottaa osaa direktiivin 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun oikeudelliseen välineeseen.

Suomeen sijoittautuneen palveluntarjoajan tai Suomessa palveluita tarjoavan palveluntarjoajan on annettava niitä edustaville nimetyille toimipaikoille tai laillisille edustajille sellaiset nimetyinä toimipaikkana tai laillisena edustajana toimimiseksi edellytetyt valtuudet ja resurssit, jotta ne voivat noudattaa niiden vastaanottamia direktiivin 1 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan kuuluvia päätöksiä ja määräyksiä. Lisäksi Suomeen sijoittautuneilla nimetyillä toimipaikoilla tai Suomessa asuvilla laillisilla edustajilla on oltava vastaavanlaiset tehtävän edellyttämät valtuudet ja resurssit edustamansa palveluntarjoajan toimesta päätösten ja määräysten noudattamiseksi.

Tässä pykälässä tarkoitetut nimetyt toimipaikat tai lailliset edustajat sekä palveluntarjoajat ovat yhteisvastuussa velvoitteiden noudattamatta jättämisestä direktiivin 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti. Yhteisvastuu on riippumaton palveluntarjoajan ja nimetyin toimipaikan tai laillisen edustajan välisten asianmukaisten sisäisten menettelyjen puuttumisesta.

Tässä pykälässä tarkoitettujen palveluntarjoajien, jotka tarjoavat palveluja Euroopan unionissa 18 päivänä helmikuuta 2026, ovat velvollisia nimeämään nimetyt toimipaikat tai nimittämään lailliset edustajat viimeistään 18 päivänä elokuuta 2026. Sellaiset palveluntarjoajat, jotka alkavat tarjota palveluja Euroopan unionissa 18 päivänä helmikuuta 2026 jälkeen, ovat velvollisia nimeämään nimetyt toimipaikat tai nimittämään lailliset edustajat kuuden kuukauden kuluessa päivästä, jona ne alkavat tarjota palveluja Euroopan unionissa.

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

4 §

Ilmoitukset ja kielet

Suomeen sijoittautuneiden tai sen alueella palveluita tarjoavien direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettujen palveluntarjoajien on ilmoitettava kirjallisesti mainitun direktiivin 6 artiklan mukaisesti nimetyille sen jäsenvaltion keskusviranomaiselle, johon palveluntarjoajan nimetty toimipaikka on sijoittautunut tai jossa sen laillinen edustaja asuu, toimipaikan tai laillisen edustajan yhteystiedot ja kaikki niihin liittyvät muutokset.

Edellä 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa on täsmennettävä yksi tai useampi unionin virallinen kieli, jolla lailliseen edustajaan tai nimettyyn toimipaikkaan voidaan ottaa yhteyttä. Jos palveluntarjoajan nimetty toimipaikka on sijoittautunut Suomeen tai palveluntarjoajan laillinen edustaja asuu Suomessa, ilmoitettuihin kieliin on kuuluttava vähintään suomi tai ruotsi.

Jos palveluntarjoaja nimeää useita nimettyjä toimipaikkoja tai nimittää useita laillisia edustajia direktiivin 3 artiklan 1 kohdan mukaisesti, tällaisten palveluntarjoajien on täsmennettävä tämän pykälän 1 momentissa tarkoitettussa ilmoituksessa kyseisten nimettyjen toimipaikkojen tai laillisten edustajien nimeämisen tai nimittämisen tarkka alueellinen soveltamisala. Ilmoituksessa on täsmennettävä yksi tai useampi unionin tai jäsenvaltioiden virallinen kieli, jolla kuhunkin nimettyyn toimipaikkaan tai lailliseen edustajaan voidaan ottaa yhteyttä.

Liikenne- ja viestintävirasto asettaa 1—3 momentissa tarkoitettut ilmoitetut tiedot julkisesti saataville Euroopan rikosoikeudellisen verkoston asiaa koskevalla verkkosivulla. Tiedot on päivitettävä säännöllisin väliajoin.

5 §

Palveluntarjoajan seuraamusmaksu

Liikenne- ja viestintävirasto voi määrätä seuraamusmaksun direktiivin 2 artiklan 1 alakohdassa tarkoitettulle unionissa palveluita tarjoavalle palveluntarjoajalle, joka tahallaan tai huolimattomuudesta rikkoo tai laiminlyö:

1) 3 §:n 1—4 tai 7 momentissa säädetyn velvollisuuden nimetä nimetty toimipaikka tai laillinen edustaja Euroopan unionin aluetta varten;

2) 3 §:n 5 tai 7 momentissa säädetyn velvollisuuden antaa nimetyille toimipaikoilleen ja laillisille edustajilleen **tehtävän edellyttämät** valtuudet ja resurssit;

3) 4 §:n 1, 2 tai 3 momentissa säädetyn velvollisuuden ilmoittaa toimipaikan tai laillisen edustajan yhteystiedot ja kaikki niihin liittyvät muutokset sekä yksi tai useampi unionin virallinen kieli, jolla lailliseen edustajaan tai nimettyyn toimipaikkaan voidaan ottaa yhteyttä.

Seuraamusmaksua 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun velvollisuuden rikkomisesta tai laiminlyönnistä ei kuitenkaan saa määrätä ennen kuin palveluntarjoajalle on huomautuksella annettu mahdollisuus korjata rikkomus tai laiminlyönti. (Uusi 2 mom.)

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

6 §

Seuraamusmaksun suuruus ja sen arviointi

Seuraamusmaksun suuruus perustuu kokonaisarviointiin ja sitä määrätessä on otettava huomioon:

- 1) rikkomuksen luonne, vakavuus, toistuvuus ja kestoaika;
- 2) palveluntarjoajan toiminnan laajuus ja luonne sekä palveluntarjoajan taloudelliset valmiudet;
- 3) rikkomuksen tahallisuus tai tuottamuksellisuus.

Palveluntarjoajalle määrättävä seuraamusmaksu on vähintään 1 000 euroa ja enintään 100 000 euroa.

~~Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle.~~

7 §

Seuraamusmaksun määräämättä jättäminen

Seuraamusmaksua ei määrätä, jos:

1) palveluntarjoaja on oma-aloitteisesti ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin 5 §:ssä tarkoitetun rikkomuksen tai laiminlyönnin korjaamiseksi välittömästi sen havaitsemisen jälkeen ja ilmoittanut siitä viivytyksettä Liikenne- ja viestintävirastolle eikä rikkomus tai laiminlyönti ole vakava tai toistuva;

2) veloitteen rikkomista tai laiminlyöntiä on pidettävä vähäisenä; tai

3) seuraamusmaksun määräämistä on muutoin kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetulla perusteella pidettävä ilmeisen kohtuuttomana.

Seuraamusmaksua ei voida määrätä viranomaiselle.

8 §

Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentuminen

Seuraamusmaksua ei saa määrätä, jos on kulunut yli viisi vuotta siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on tapahtunut. Jos rikkomus tai laiminlyönti on ollut luonteeltaan jatkuvaa, viiden vuoden määräaika lasketaan siitä, kun rikkomus tai laiminlyönti on päättynyt.

9 §

Seuraamusmaksun täytäntöönpano

Tämän lain nojalla maksettavaksi määrätyn seuraamusmaksun täytäntöönpanosta säädetään sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002).

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

10 §

Muutoksenhaku hallintotuomioistuimeen

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

11 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20.
Ennen tämän lain voimaantuloa toimitettuihin päätöksiin ja määräyksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

3.

Laki

sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 1 §:n 2 momentin 63 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1379/2025, sekä
lisätään 1 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on laeissa 416/2025, 860/2025, 979/2025, 1080/2025, 1149/2025, 1379/2025, 18/2026 ja / ,uusi 64 ja 65 kohta seuraavasti:

1 §

Lain soveltamisala

Tässä laissa säädetään seuraavien rangaistusluonteisten hallinnollisten seuraamusten täytäntöönpanosta:

63) eräiden tekoälyjärjestelmien valvonnasta annetun lain (1377/2025) 4 luvussa tarkoitetut seuraamusmaksut;

Valiokunnan mietintö LaVM 10/2026 vp

64) eurooppalaisista esittämismääräyksistä ja eurooppalaisista säilyttämismääräyksistä sähköisten todisteiden hankkimiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun lain (/) 18 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu;

65) nimettyjen toimipaikkojen nimeämistä ja laillisten edustajien nimittämistä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä sähköisten todisteiden keräämiseksi rikosoikeudellisissa menettelyissä annetun lain (/) 6 §:ssä tarkoitettu seuraamusmaksu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 29.4.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Juho Eerola ps
varapuheenjohtaja Sandra Bergqvist r
jäsen Pekka Aittakumpu ps
jäsen Pia Hiltunen sd
jäsen Jessi Jokelainen vas
jäsen Aleksi Jäntti kok
jäsen Anette Karlsson sd
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Rami Lehtinen ps
jäsen Timo Mehtälä kesk
jäsen Susanne Päivärinta kok
jäsen Mika Riipi kesk
jäsen Joakim Vigelius ps
jäsen Juha Viitala sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Mikko Monto